

10. Dünya Muhasebe Eğitimcileri Kongresi'nin Ardından

Prof. Dr. Süleyman Yükçü
Dokuz Eylül Üniversitesi, İİBF

Özet

10. Dünya Muhasebe Eğitimcileri Kongresi 9-11 Kasım 2006 tarihinde İstanbul'da Lütfü Kırdar Kongre Merkezinde yapılmıştır. Kongreye globalleşme, muhasebe standartları ve eğitim teknolojilerindeki gelişmeler damgasını vurmuştur. Bu gelişmeler, muhasebe eğitimcilerini, dünyadaki gelişmeleri daha yakından izleme ve daha dinamik olmaya zorlamaktadır. Muhasebe bilgisinin ilerleyen yıllarda alacağı boyut, ülkemizdeki muhasebe eğitimini de etkileyebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Kongresi, Dünya Muhasebe Eğitimcileri Kongresi, muhasebe eğitimi.

Abstract (After the 10th World Congress of Accounting Educators)

The 10th World Congress of Accounting Educators was held November 9-11, 2006 in İstanbul Lutfi Kırdar Convention Centre. Globalization, accounting standards and education technologies, which force the accounting educators to follow the global developments closely, were among the significant features of the congress. It is estimated that the level of accounting knowledge in the upcoming years will draw the circumstances of accounting education.

Key Words: Accounting Congresses, World Congress of Accounting Educators, accounting education.

Giriş

9 – 11 Kasım 2006 tarihlerinde İstanbul'da Lütfü Kırdar Kongre Merkezi'nde yapılan 10. Dünya Muhasebe Eğitimcileri Kongresi ile birlikte düzenlenen Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) 3. Uluslararası Muhasebe Konferansı, yurt içinden ve yurt dışından dünyanın çeşitli üniversitelerinden gelen akademisyenler ve çok sayıda uygulamacının katılımıyla başarılı bir şekilde gerçekleşti.

“Uluslararası Muhasebe Eğitimi ve Araştırmasında Değişim ve Gelişmeler” ana temalı kongreye başta muhasebe eğitimi ve araştırmasına ilişkin mükemmelliğin dünya genelinde tanıtılması görevini üstlenen Uluslararası Muhasebe Eğitimi ve Araştırma Birliği (IAAER) olmak üzere diğer uluslararası kuruluşların temsilcileri de konuşmacı olarak katılmışlardır.

Toplantı; Organizasyon Komitesi Başkanı Prof. Dr. Recep PEKDEMİR'in, Uluslararası Muhasebe Eğitimi ve Araştırma

Birliği Başkanı Serve EVRAERT'in, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) adına Prof. Dr. Hülya TALU'nun, Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği (TMUD) Başkanı Dr.

Masum TÜRKER'in ve TÜRMOB Başkanı Mehmet TİMUR'un konuşmaları ile açıldı. Ayrıca Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi SÜRMEĒI toplantının ana temasını belirten konuşmayı yaptı.

Kongre'de Tartışılan Konular

Kongre kapsamında ele alınan belli başlı konular ve bildirilerden bazıları aşağıda sıralanmıştır:

ANA OTURUM KONULARI	KONUŐMACILAR
Muhasebecilerin en zor görevlerinden biri, sınırlara karşı kullanıcılar için bir finansal raporlama sistemi geliştir-mektir. Panelistler, bu alanda karşılaşacağı Global Finansal Raporlama Mesleğine doğru yönel-diği engeller ve gelişmeler konusunda görüş bildirmişlerdir.	Shyam Sunder , <i>Amerikan Muhasebe Derneği Başkanı</i> Kurumsal Finansal Roparlama Liesel Knorr , Alman Muhasebe Standartları Komitesi Genel Sekteri Finansal Roparlama Global Sürekliğe Yönelme Paul Pacter , Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu, KOBİ'ler için Standartlar Kurulu Başkanı Asya ve UFRS'lar: İki ülke aynı yöntemle hazırlamaz
Muhasebe mesleği, dünya çapında ticarete büyüyen talepleri karşılamada son yıllarda önemli aşamalar katet-miştir. Bu başarılar arasında, uluslararası muhasebenin gelişmesi, denetim, etik ve eğitim standartları bulun-maktadır. Bununla birlikte, muhasebe mesleğinin global meslek haline gelmesi, bu standartların kaliteli uygulama-sınının başarmanın aracı olmalıdır. Bu objektif, global organizasyonlar, işbirliği, uygulama ve yüksek kaliteli muhasebeciler gerektirir. Bu alanda bu konular gündeme getirilmiştir.	Mustafa A. Aysan , İstanbul Üniversitesi Profesörü Robert Mednick , Chairman of IFAC Compliance Advisory Panel Claire Minchington , Managing Director: Education, Training and Development, ACCA
Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'nun lider-liğinde, son derece büyük ilerleme uluslararası alanda tanınan muhasebe standartlarının yüksek kaliteli geliş-mesini başarmada yapılmıştır. Bununla birlikte yakınsa-mayı başarması ve UFRS'nin global kabulü çok ön plana çıkmaktadır. Bu oturumda, UFRS'nin gelişmesinde elde edilen başarılar ve bu standartların global kabulünü başarmada yüzyüze kalınacak gelecekteki değişimler ele alınmıştır.	Prof. Mary E. Barth , Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu, Stanford Üniversitesi İşletme Okulu, ABD Prof. Katherine Schipper , Duke Üniversitesi, ABD

TEBLİĞ KONULARI	TEBLİĞİ SUNANLAR
Çeşitli Ekonomik Bölgelerde, Uluslararası Muhasebe Standartlarının (UMS/UFRS) Muhasebe Eğitimi Üzerine Etkileri	David Cairns , Londra Ekonomi Okulu, İngiltere Olga Solovyeva , Rusya Cemal Ibiş , Marmara Üniversitesi, Türkiye Hua Wang , Jinan University, Çin
Yönetim Kontrol ve Performans Ölçme: Uluslararası Bir Perspektif	Kevin D. Stocks , Brigham Young Üniversitesi Fabio Frezatti , Sao Paulo Üniversitesi
Muhasebe Mesleğinin Disiplinler Arası Süreci: Amerika Birleşik Devletleri ve Fransa Arasında Bir Karşılaştırma	Ghislaine Garmilis , Crefige DRM, Paris Dauphine Üniversitesi, Fransa
Öğrencileri Muhasebe Eğitiminde Takıma Dayalı Öğrenme ve Takıma Dayalı Çalışma Alanı İçin Hazırlama	Brian Clarke , Deakin Ekonomi ve Finans Üniversitesi, Muhasebe Okulu, Avustralya R.Paul Wellington , Monash Üniversitesi, Avustralya
Global Muhasebe Eğitimi Projesi: Sonuçları ve Etkileri	Dr. Gert H. Karreman , Leiden Üniversitesi, Hollanda Ian Marrian , İskoçya YMM Enstitüsü Eski Başkanı R. Williams Phelps , CARANA Anonim Şirketi, ABD C. Mark Allison , İskoçya YMM Enstitüsü, İngiltere
Muhasebe Standartlarının Harmonizasyonu: Japonya ve ABD'den Bir İnceleme	Ronald J. Patten , Ph. D. CPA. Dean and Professor Emeritus, DePaul University Presidential Counsellor and Ziyaretçi Profesör, Ritssumeikan Asya Pasifik Üniversitesi Salah El-Din Moustafa , Asya Pasifik Üniversitesi
Uluslar arası Finansal Raporlama Standartları ve Uzmanların Kaliteyi Açığa Çıkarma ile ilgili Algıları	Holger Daske , The Wharton School University of Pennsylvania, ABD Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi, Almanya Günther Gebhardt , Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi, Almanya

Yeni Teknolojilerin Muhasebe Eğitimi Üzerine Etkileri	<p>Aude Leonetti, Eğitim Müdürü, ACCA, İngiltere</p> <p>Dr. Essam Moustafa, Muhasebe Bölümü, CBE, UAEU</p> <p>Dr. Kevin Stocks, Muhasebe Okulu Müdürü, Brigham Young Üniversitesi, ABD</p> <p>Dr. F. Greg Burton, Muhasebe Okulu, Brigham Young Üniversitesi, ABD</p>
Tarihsel Gelişmeler ve Uluslararası Perspektifte Muhasebe Bilgisinin Geleceği	<p>Esteban Esteve, Madrid Üniversitesi, İspanya</p> <p>Jacques Richard, Paris Dauphine Üniversitesi, Fransa</p> <p>Yaroslav Sokolov, St. Petersburg Ekonomi ve Ticaret Enstitüsü, Rusya</p> <p>David Alexander, Birmingham Üniversitesi, İngiltere</p> <p>Peter Wolnizer, Sidney Üniversitesi, Avustralya</p>
İslam Finansal Kurumları için Muhasebe Standartları	<p>Prof. Necdet Şensoy, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Türkiye</p> <p>Asst. Prof. Shaukat Amer, Bilgi Teknolojisi Enstitüsü, Pakistan</p>
Öğrencilerin Muhasebeden Ne Anladıklarını Değerlendirmeye Yönelik Çoktan Seçmeli Test Yöntemini Kullanma	<p>Mark G. Simkin, College of Business Administration Nevada Üniversitesi, ABD</p> <p>Willim L. Kuechler, College of Business Administration Nevada Üniversitesi, ABD</p> <p>Lynn Bible, Campbell School of Business Berry College, ABD</p>

Kongrede Görüşülen Konular Aşağıdaki Gibi Özetlenebilir:

Eğitim kongresinde düşüncelerimizde yeralan birçok soruya yanıt aradım. Bu soruların yanıtını ve kongre değerlemesini aşağıdaki başlıklar altında toplayabiliriz.

Muhasebe Eğitiminde Teknoloji Kullanımı

Kongrede Muhasebe eğitiminde teknoloji kullanımına ilişkin oturumlar çok ilginç gelişmiştir. Bu konular görüşülürken muhasebe eğitiminin becerisinden daha çok, teknoloji kullanımı konusunda alt yapımıza güvenmemiz gerektiği ortaya çıkmıştır. Bu nedenle en ileri teknoloji önerileri Amerika Birleşik

Devletleri'nden gelen eğitimcilerin bildirimlerinden gelmiştir. Eğitimde bilgisayar programlarının kullanımı, internet üzerinden eğitim ve ödev konularının internet üzerinden yapılması gündeme getirilmiştir.

Bu konular konuşulurken ülkeler arasındaki kültür farklılıklarının ortaya çıktığını görmekteyiz. A.B.D.'de sınav esnasında birçok üniversitede öğrencinin başında gözetmen beklemesiz, öğrenci isterse dışarı çıkıp kahve içebilir, tuvalete gidebilir, arkadaşıyla sohbet edebilir. Ancak kendi aralarında sınavda sorulan soruya ilişkin hiç görüşmezler. Bireysellik ön plandadır. Ülkemizde de bu doğrultuda gelişmeler beklenmektedir.

Aynı olgu internet üzerinden veya bilgisayarda hazırlanması istenen ödevler için de söz konusudur. A.B.D.'de bir ödevi hazırlayan öğrenci, bu ödevi hiç kimseye göstermez. Ülkemizde ise bir ödev hazırlayan öğrenci bu ödevini arkadaşları için paylaşma eğilimindedir.

Ülkemizde bu handikapları aşmanın en uygun yolu her öğrenciye ayrı ödev vermek (ki bunun zorluğu ortadadır) veya her öğrencinin ödevini kendi el yazısı ile yapmasını sağlamak olabilir. Ancak zaman zaman bu bile yeterli olmayabilir.

Muhasebe Eğitimine Nasıl Başlanmalı?

Muhasebe eğitimi ve eğitim teknolojilerine ilişkin oturumda bu konu çok konuşuldu; *“ilk kez muhasebe eğitimi alacak öğrenciye muhasebe eğitimi nasıl verilmeli?”* sorusuna yanıt arandı.

Eğitim araçları olarak bilgisayar ve bilgisayar teknolojilerinin kullanılabilmesi ayrıntılı olarak anlatıldı. Bunlar daha çok eğitimde görsel ve işitsel malzeme kullanımıyla ilgiliydi. Ayrıca, özellikle internet üzerinden ödev, eğitim vb. konularına ilişkin bildiriler sunuldu.

Ancak benim merak ettiğim soruyu bu oturumdaki konuşmacılara ve oturum dışında muhasebe eğitimi veren farklı ülkelerin eğitimcilerine yöneltme olanağı bulabildim.

Merak ettiğim soru şu idi. *“İlk kez muhasebe eğitimi alan öğrenci; muhasebenin temel denklemini öğrenirken, muhasebe eşitliğini kavramaya çalışırken, aktif ve pasif hesapların nasıl çalıştığını kavramaya çalışırken, gelir ve gider hesaplarının çalışma prensiplerinin öğrenirken, öğrenciye kalem, kağıt, tebeşir, karatahta ile mi eğitim vermeli? Yoksa ancak bilgisayar laboratuvarlarında uygulanabilecek muhasebe paket programları ile mi eğitime başlanmalı?”*

Bu soruya bilgisayarın sadece eğitim metninin görsel ve işitsel olarak sunulduğu esnasında kullanılabilmesi, paket muhasebe programı kullanımının ilk kez muhasebe eğitimi alan öğrenciye kesinlikle bir eğitim aracı olarak verilmemesi gerek-

tiğini, en az bir sömestre, daha iyisi iki sömestre kağıt, kalem, karatahta, tebeşir ile yazarak muhasebe eğitimi aldıktan sonra, paket programlar üzerinde eğitime devam edilebileceğine ilişkin yanıtlar aldım. Muhasebe eğitiminde eğitim yöntemini belirleyecek olan akademisyen arkadaşlarımıza önemli bir mesaj olacağını düşünüyorum.

Muhasebenin Mühendislik Yönü

Birkaç yıl önce Kıbrıs'ta İzmir SMMM Odasınınca düzenlenen Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumunda muhasebenin mühendislik yönünü vurgulayan bir açılış bildirisi sunmuştum. Bu bildiri bazı akademisyen ve meslek mensubu tarafından ilgi ile karşılanırken, birçok meslek mensubu tarafından ise görüşe katılmama duyguları ile karşılanmıştı. Belki tepki duyanlar bile olmuştu.

Muhasebenin mühendislik yönü ve fonksiyonu bulunduğu konusundaki görüşüm devam etmektedir. Bu görüş doğrultusunda kongrelerin oturumlarını izledim ve görüşümün doğruluğunu gözden geçirmek için özellikle yönetim muhasebesi (veya maliyet muhasebesi) konulu oturumlara katılan eğitimcilerin ve uygulamaların ne söylediklerini dinledikten sonra bu görüşümü onlar ile paylaştım.

Oturumlarda muhasebenin *“rakamların dili”* olduğu ifade edildi. Rakamların nereden geldiği, nereye gittiğine ilişkin bir süreç olduğu, bu süreci de muhasebecilerin yönettiği ifade edildi.

Ben eğitimcilere ve uygulamacılara karşı, süreç yönetimi, sistem yönetimi, bilgisayar programı yazılımı, bütçeleme süreçlerinin yönetimi, kalite maliyet bilgisinin yönetimi, değişim mühendisliği sürecindeki maliyetlerin yönetimi, değer katmayan işletme faaliyetlerinin elimine edilmesi vb gibi faaliyetlerin muhasebenin mühendislik faaliyetlerini oluşturduğunu ifade edip, literatürde muhasebe mühendisliği kavramının artık yer alması gerektiğini ifade ettim.

Prof. Dr. Gary L. Sundem ve Prof. Dr. Fabio Frezatti bu görüşe tümüyle

katıldıklarını, özellikle Faaliyete Dayalı Maliyetleme (Activity Based Costing) çalışmasının tam bir mühendislik faaliyeti olduğunu ifade etmişlerdir.

Sonuç

Dünya kongresinin ardından yapılan toplantı, tartışma ve katkılar sonucunda şu sonuçlar çıkartılabilir:

1. Uluslararası Muhasebe Standartları ve Eğitim Standartlarının getirdiği külfet ile muhasebe mesleğinin yükü daha da artmıştır.

2. Muhasebe mesleğinin yükü tek adam örgütlenme modeli ile altından kalkamayacak kadar ağırlaşmıştır. Örgütlenme biçimi; kurumsallaşma, şirketleşme, tüm ülkeye ve dünyaya yayılma biçiminde olmalıdır.

3. Eğitim teknikleri hızla gelişmektedir. Eğitim teknikleri ve yöntemlerinden kültüre uyumlu olanlar seçilip uygulanmalıdır.

4. Kongrelerdeki yaklaşımlar son derece globaldir.

5. Meslektaşlarımızın bu tür kongrelere izleyici ve konuşmacı olarak katılımı özendirilmelidir.

6. Bu tür uluslararası toplantılarda yabancı katılımcıların çantasına Türkiye'yi tanıtan daha fazla yazılı ve görsel malzeme konulmalıdır. Bu yönüyle İstanbul odasının Mali Çözüm dergisinin özel sayısının yayınlanmış olması takdir edilmelidir.

Kaynaklar

Challenges and Developments in International Accounting Education and Research, 9-11 November 2006, İstanbul.

Teach Accounting A Magazine For Teachers of Finance Professionals ISSUE 13 October 2006, İstanbul.

Kongreye sunulan bildirimler.